

Posudek vedoucího diplomové práce

Název bakalářské práce: **Strachy v období dospívání**

Autorka diplomové práce: **Bc. Denisa Vrabcová**

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Obhajovaná diplomová práce se věnuje problematice reflexe strachů v období adolescence. Z pohledu volby tématu, komparace psychologických konceptů úzkosti a strachu i přesahu do poradenské a terapeutické praxe považuji téma za originální, zajímavé a přínosné. Oceňuji, že studentka zvolila problematiku, která se dotýká poměrně intimního tématu prožívání adolescentů a hlubší empirické sondy (snad vyjma psychoanalyticky zaměřených výzkumníků) nejsou tematicky příliš frekventované. Cíle práce diplomantka představuje hned v úvodu, jsou prezentovány srozumitelně, realisticky, čtenář je od začátku doprovázen jasnou trajektorií práce.

Teoretická část autorky, složená ze tří kapitol, představuje kvalitní obeznámení s tématy, které vhodně ukotvují reflektované téma. První kapitola se věnuje terminologickému vymezení pojmů úzkost a strach z pohledu hlavních psychologických směrů, neopomíná ani fyziologické aspekty fenoménu strachu jako ochranného faktoru pro náš život v různých rovinách. Další kapitola nás provádí podobami strachu v různých věkových etapách v životě jedince, s pochopitelným akcentem na období adolescence. Jednotlivé pasáže jsou postaveny na kvalitních základech, oceňuji i bohatý terminologický aparát, autorka se opírá o zásadní autory, evidentní je i snaha o komparativní přístup k jednotlivým koncepcím. Podobně je tomu i u třetího tematického celku - zvládání zátěžových situací v období dospívání. Teoretická část dobře koresponduje a komunikuje s empirickou částí. Nepostrádám zde žádné významné téma. Z hlediska použití bibliografických zdrojů se jedná o práci, která pracuje s rozsáhlým rejstříkem zdrojů, zahraniční publikace jsou zastoupeny v přiměřeném podílu. Citační norma je dodržována.

V metodologické pasáži studentka prokázala, že má v oblasti stanovování výzkumných cílů, ale i prostředků (volba metod sběru dat) dobré vědomostní zázemí. Autorka popisuje detailně postup sběru dat, etické konsekvence i odůvodnění cílové skupiny. Cíle, které si autorka klade, jsou jednoznačně vyjádřeny a je k nim v textu postupně směřováno. Vzhledem k charakteru empirického zájmu i metodologického nástroje byl zvolen kvalitativní design výzkumu. Studentka se rozhodla pro konstruování polostrukturovaného rozhovoru a jako doplňkovou metodu použila nedokončené věty. V této metodě byla inspirována Projektivním interview od Michala (1974). Projektivní potenciál metody využila při následné kvalitativní analýze dat. S ohledem na zvolenou metodologii považuji

tuto kombinaci metod sběru dat za vhodnou a nosnou. Celkově se výzkumné sondy účastnilo 10 respondentů (5 dívek a 5 chlapců) ve věku 16-19 let. Jako poměrně originální a zajímavé hodnotím skutečnost, jakým způsobem autorka představuje celý výzkumný soubor, kdy o každém dospívajícím uvádí krátký, výstižný medailonek s názvem strachu, který daného účastníka vystihuje nejvíce. Už v tomto směru se nabízí plastický a variabilní obraz o podobách i intenzitě prožívání strachu v této věkové skupině. Následná hlavní analytická kapitola se již věnuje centrální kategorii, kterou je „strach jako determinant vztahu k sobě, rodině a okolí“. Zde působí prezentace dat, ale i jejich interpretace přesvědčivě, oporu pro jednotlivé subkategorie a jejich vzájemné vtahy nalézáme i v ilustrativních autentických ukázkách z rozhovorů i nedokončených vět. Čtenář se v textu dobře orientuje, tabulky i použitá schémata jsou dobře „didakticky“ zpracovaná.

Část diskuze je zralá, autorka dokazuje, že umí své nálezy zasadit do kontextu teoretických koncepcí i srovnatelných empirických zjištění. Na výzkumné otázky autorka odpovídá precizně, stanovené cíle práce byly naplněny.

Výslednou práci diplomantky považuji za velmi zdařilou. Rozsah práce a její struktura odpovídají požadavkům kladeným na diplomovou práci. Z jazykového hlediska je psána akademickou dikcí s kvalitním terminologickým aparátem. Práce obsahuje všechny povinné části.

Spolupráce se studentkou byla po celou dobu naší spolupráce bezproblémová, Denisa se ke svému úkolu stavěla vždy zodpovědně, aktivně. Pravidelně konzultovala postupy své práce, sama přicházela se zajímavými reflexemi a nápady, případná doporučení ke změnám provedla rychle, ku prospěchu a posunu celé práce.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- 1, Napadá autorku po ukončení sběru dat, jaké další nástroje pro sběr dat by mohla použít? Jak jinak by mohla postavit svůj výzkumný design?
- 2, Na jakou podobu vztahů má dle Vašeho zjištění strach v období adolescence nejsilnější vliv? K sobě, k rodině či k okolí?
- 3, Ukázaly se nějaké výraznější rozdíly mezi prožíváním strachu, jeho obrazu mezi dívkami a chlapci?